Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2024/6880

28.11.2024

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Een alomvattende strategie voor biodiversiteit op de COP16: alle sectoren samenbrengen met een gemeenschappelijk doel

(initiatiefadvies)

(C/2024/6880)

Rapporteur: **Arnaud SCHWARTZ**

Adviseur	Alexandros KASSAPIS (voor de rapporteur)
Besluit van de voltallige vergadering	18.1.2024
Rechtsgrond	Artikel 52, lid 2, van het reglement van orde
Bevoegde afdeling	Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu
Goedkeuring door de afdeling	3.9.2024
Goedkeuring door de voltallige vergadering	19.9.2024
Zitting nr.	590
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	158/2/7

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. In de aanloop naar de COP16 van het VN-Verdrag inzake biologische diversiteit (CBD) wil het EESC de volgende opmerkingen maken:

1.2. Biodiversiteit is het bestand van genetische variëteiten, dat het belangrijkste onderdeel is van het natuurlijke kapitaal dat de mensheid van moeder natuur heeft geërfd. Het is een voorwaarde voor voedselzekerheid op lange termijn en duurzame economische welvaart. Het bestaan en de welvaart van de mensheid zullen afhangen van ons vermogen om samen te werken en de grenzen van onze planeet te eerbiedigen. De EU heeft een belangrijke rol te spelen, zowel binnen als buiten de EU, met name via EU-wetgeving en handelsovereenkomsten, om de in- of uitvoer van ecologisch en sociaal niet-duurzame levensmiddelen, producten en technologieën te vermijden.

1.3. Om doeltreffender te zijn, moet het beleid ter bevordering van biodiversiteit meer samenhang vertonen en sectoroverschrijdend zijn; beter geïntegreerd zijn met de agenda's inzake klimaat, milieu en voedselzekerheid in de EU en wereldwijd; niet alleen de milieudimensie maar ook de sociale en economische dimensie omvatten; en de nodige financiële steun krijgen.

1.4. Meer dan ooit is het volgende geboden: innovatieve en doeltreffende publieke, particuliere en gemengde financiële steun voor de meest essentiële en soms kwetsbare belanghebbenden (waaronder kleinschalige landbouwers en vissers, inheemse volkeren enz.); een mondiale financiële architectuur met een gestandaardiseerd verslagleggingsmechanisme en nieuwe meetmethoden die de grenzen van onze planeet in acht nemen, de afstemming van investeringen op koolstofarme, veerkrachtige economieën en bloeiende ecosystemen, en EU-maatregelen om landen in het Mondiale Zuiden te ondersteunen bij de bescherming van de biodiversiteit.

1.5. Specifieke fondsen, een wereldwijde standaard die de integriteit en transparantie van financiële instrumenten voor biodiversiteit vaststelt en handhaaft, en het afstoten van financiering uit voor het milieu schadelijke subsidies zijn essentieel om biodiversiteitsdiensten te belonen en de financiële verliezen die landgebruikers kunnen lijden, eerlijk te compenseren in hun streven naar meer biodiversiteit. Dit zal op de lange termijn leiden tot een duurzamere, veerkrachtigere en gezondere productie.

1.6. Ecosystemen, dieren en mensen zijn voor hun gezondheid afhankelijk van elkaar, aangezien zij deel uitmaken van een en hetzelfde natuurlijke ecosysteem. Daarom moet in Europa een "één gezondheid"-benadering worden ontwikkeld.

1.7. Het milieu- en klimaatbeleid moet niet worden gezien als een last bij het overwinnen van de huidige crisis, maar als onderdeel van de nodige langetermijnoplossingen voor de toekomst. Sterkere klimaat- en biodiversiteitsdiplomatie is ook van cruciaal belang om de internationale samenwerking te versterken en samen onze ecosystemen, economieën en samenlevingen in stand te houden.

1.8. Om biodiversiteit te integreren en voor de natuur positieve klimaatmaatregelen vast te stellen, moet de EU een geïntegreerde aanpak op diverse niveaus en met diverse belanghebbenden volgen die bestaat uit wetenschappelijk onderzoek, beleidsontwikkeling, betrokkenheid van belanghebbenden en bewustmakingscampagnes.

1.9. De uitvoering van internationale overeenkomsten, zoals die over het klimaat en biodiversiteit, vergt op alle niveaus een inclusiever governancemodel met diverse stakeholders dat de systematische, deliberatieve ([1]), vroegtijdige en consistente participatie van burgers en maatschappelijke organisaties, het publiek, waaronder jongeren, de particuliere sector en de academische wereld omvat. Tegelijkertijd moet worden gezorgd voor de meest effectieve verantwoordingsmechanismen en eerlijke toegang tot justitie en gegevens. De consolidatie van de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen over de bescherming van de biodiversiteit en de duidelijke betrokkenheid van de sociale partners zullen ook noodzakelijk zijn.

1.10. Het EESC is bezorgd over het feit dat de SDG's nergens worden genoemd in de nieuwe beleidslijnen van de Commissie en herhaalt zijn pleidooi voor een geïntegreerde en alomvattende strategie met ambitieuze langetermijndoelstellingen en -plannen (een duurzame ontwikkelingsagenda van de EU tot 2050) om werk te maken van een welzijnsgerichte economie binnen de grenzen van de planeet. In plaats van de doelstellingen en streefcijfers afzonderlijk aan te pakken, moet de EU een systemische, sectoroverschrijdende en op prognoses gebaseerde benadering hanteren om haar beleid minder complex en efficiënter te maken ([2]).

1.11. Een commissaris voor toekomstige generaties, die verantwoordelijk is voor het bevorderen van alomvattend en systemisch denken op lange termijn, en die zich richt op welzijns- en biodiversiteitsindicatoren die verder gaan dan bbp-gegevens, zou in dit verband een steun in de rug kunnen zijn. Daarom zou er een interinstitutionele verklaring van het Europees Parlement, de Raad van de EU en de Europese Commissie moeten komen die een solide kader biedt voor de bescherming en bevordering van de rechten van toekomstige generaties. Daartoe zou de Commissie het ambt van uitvoerend vicevoorzitter voor toekomstige generaties in het leven moeten roepen.

2. **Context**

2.1. In de context van de huidige drieledige crisis van de planeet (klimaatverandering, vervuiling en verlies van biodiversiteit) wordt het steeds dringender om onze verhouding tot de natuur te heroverwegen en om de natuurlijke ecosystemen waarvan de mens en het merendeel van zijn economische activiteiten afhankelijk zijn, waaronder landbouw, bosbouw en visserij, te beschermen en indien nodig te herstellen. Naar schatting is meer dan 50 % van het mondiale bbp afhankelijk van de natuur ([3]) en is ongeveer 40 % van de banen wereldwijd rechtstreeks afhankelijk van gezonde ecosystemen ([4]).

([1]) Deliberatieve participatie komt voort uit theorieën over overlegdemocratie en de overtuiging dat politieke beslissingen het resultaat moeten zijn van open discussie en debat onder de burgers. Voorbeelden van deliberatieve participatie, SALTO.

([2]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over "EU en Agenda 2030: een krachtigere uitvoering van de SDG's" (PB C, C/2024/876, 6.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/876/oj).

([3]) Study for a methodological framework and assessment of potential financial risks associated with biodiversity loss and ecosystem degradation, Europese Commissie.

([4]) World Employment and Social Outlook 2018, ILO.

2.2. Het EESC benadrukt het belang van tropische bossen voor de mondiale biodiversiteit, maar wijst ook op het even grote belang van biodiversiteit in aquatische systemen en bodems en op het belang van agrobiodiversiteit in de landbouwsector, bijv. de verscheidenheid aan geteelde gewassen, voor een veerkrachtige voedselproductie.

2.3. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) beschouwt luchtverontreiniging en de achteruitgang van het milieu als een groot risico voor de menselijke gezondheid ([5]). Toegang tot een schoon, gezond en duurzaam milieu is een fundamenteel mensenrecht ([6]). Door het recht op een gezond milieu in de EU-wetgeving ([7]) te verankeren en een "één gezondheid"-benadering te ontwikkelen, kan een duurzame toekomst voor de huidige en de komende generaties worden gewaarborgd.

2.4. Het onevenredige risico van biodiversiteitsverlies en achteruitgang van het milieu voor bepaalde gemeenschappen en bevolkingsgroepen binnen en tussen landen is ook duidelijk geworden, wat de noodzaak van een rechtvaardige transitie benadrukt. ([8])

2.5. Het mondiale biodiversiteitskader van Kunming-Montreal van 2022, dat ook wel bekend staat als het biodiversiteitsplan voor het leven op aarde (Biodiversiteitsplan) ([9]), dat tijdens de COP15 bij het VN-Verdrag inzake biologische diversiteit (CBD) is goedgekeurd, vormde een historische prestatie in de mobilisatie tegen biodiversiteitsverlies. Uitgaande van de uitvoering van de SDG's wordt een traject geschetst om tegen 2050 gestalte te geven aan de visie van een wereld die in harmonie met de natuur leeft. De belangrijkste elementen van het biodiversiteitsplan zijn vier doelstellingen voor 2050 en 23 voor 2030.

2.6. Uit evaluaties van de ontwikkelingen blijkt echter dat de wereld niet doet wat er is beloofd ([10]). Daarnaast ligt de voortgang in de EU achter op de doelstellingen (bv. de EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 ([11])). De belangrijkste oorzaken van het aanhoudende biodiversiteitsverlies blijven klimaatverandering, habitatverlies (als gevolg van landgebruik voor landbouw en verstedelijking), vervuiling en overexploitatie van natuurlijke hulpbronnen.

2.7. Marktmechanismen leiden op zich niet tot collectieve goederen of een duurzaam mondiaal economisch systeem. Collectieve goederen vergen openbaar bestuur en geld, en voor marktmechanismen zijn correcties en richtsnoeren van overheidsinstanties nodig om ervoor te zorgen dat zij leiden tot sociaal welzijn,

2.8. Milieubeleid (wetgeving, maatregelen, financiering) vereist solidariteit en sterke internationale samenwerking. Ondanks de vooruitgang en het succes van de VN-verdragen wat betreft het vaststellen van doelstellingen, is de uitvoering ontoereikend geweest vanwege een gebrek aan politieke consensus over maatregelen en lastenverdeling op alle institutionele niveaus ([12]). Dit heeft de ecologische veerkracht van de planeet in gevaar gebracht. Als deze tendens niet wordt omgebogen, zal zij enorme sociaaleconomische problemen met zich meebrengen en een onevenredige last vormen voor jonge mensen en toekomstige generaties, met name in het Mondiale Zuiden.

([5]) Estimating environmental health impacts, WHO.

([6]) Resolutie *The human right to a clean, healthy and sustainable environment*, Algemene Vergadering van de VN.

([7]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het recht op een gezond milieu in de Europese Unie, met name in de context van de oorlog in Oekraïne (PB C 228 van 29.6.2023, blz. 10), informatief rapport van het EESC over Milieubescherming als voorwaarde voor eerbiediging van de grondrechten.

([8]) NAT/933, Wetgevingsvoorstel voor een rechtvaardige transitie en EU-beleidsinstrumenten voor een socialere Europese Green Deal (lopend), Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité inzake de bevordering van het EU-beleidskader voor een rechtvaardige transitie: welke maatregelen zijn nodig? (PB C, C/2024/1576, 5.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj).

([9]) Biodiversity Plan for Life on Earth.

([10]) CBD Online Reporting Tool.

([11]) Dashboard van de EU-biodiversiteitsstrategie.

([12]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU (PB C 123 van 9.4.2021, blz. 76), Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over een langetermijnvisie voor de plattelandsgebieden van de EU (COM(2021) 345 final) (PB C 429 van 11.12.2020, blz. 259), Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over een constructievere rol voor het maatschappelijk middenveld bij de uitvoering van milieuwetgeving (PB C 47 van 11.2.2020, blz. 50), Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de tenuitvoerlegging van de EU-milieuwetgeving op het gebied van luchtkwaliteit, water en afvalstoffen (PB C 110 van 22.3.2019, blz. 33), Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over EU-maatregelen om de naleving van de milieuwetgeving en milieugovernance te verbeteren (COM(2018) 10 final) (PB C 283 van 10.8.2018, blz. 83).

2.9. Politieke spanningen en desinformatie ([13]) omtrent het klimaat en biodiversiteit, escalerende conflicten, migratie en stijgende kosten van levensonderhoud vormen een risico voor de doelstellingen van de Europese Green Deal, het biodiversiteitsplan, de Overeenkomst van Parijs en de Agenda 2030 van de VN. Hoewel deze veelzijdige problemen de kwetsbaarheid van ons economisch systeem aan het licht hebben gebracht, bieden zij ook een kans voor een ingrijpende verandering, op weg naar een welzijnsgerichte economie en een nieuw verhaal voor mensen en de planeet ([14]).

2.10. In het licht van de verkiezingen voor het Europees Parlement en de vernieuwing van de Commissie is het tijd om in al het EU-beleid prioriteit te geven aan biodiversiteit en de uitvoering van het milieuacquis. De EU heeft ook alle reden om de verantwoordelijkheid voor de mondiale biodiversiteit op zich te nemen en maatregelen die negatieve gevolgen hebben voor ecosystemen en gemeenschappen in derde landen, met name in het Mondiale Zuiden, geleidelijk af te schaffen.

2.11. Het doel van dit initiatiefadvies is om:

— een nieuw verhaal voor de mens en de planeet op te bouwen, waarbij de nadruk wordt gelegd op het verband tussen veerkrachtige ecosystemen en welvaart;

— een alomvattende strategie inzake biodiversiteit te ontwikkelen die de ecologische, economische en sociale dimensies omvat, en die verband houdt met de agenda's voor klimaat, milieu en "één gezondheid", alsook met de sectoren die het meest afhankelijk zijn van en gevolgen hebben voor biodiversiteit;

— de behoeften en zorgen van deze sectoren (met inbegrip van land- en bosbouw, visserij en bio-economie) in kaart te brengen en oplossingen voor te stellen om hen te helpen de biodiversiteitsdoelstellingen van de EU en de wereld te verwezenlijken;

— concrete aanbevelingen voor de agenda van de nieuwe Commissie en de CBD COP16 van de VN voor te stellen;

— de samenhang tussen de VN-verdragen inzake biodiversiteit, klimaat en woestijnvorming (CBD, UNFCCC en UNCDD) te versterken.

3. **Financiering voor biodiversiteit**

3.1. Uit wereldwijde evaluaties blijkt de noodzaak om substantiële financiële middelen te mobiliseren voor aanpassing aan en matiging van de klimaatverandering en behoud, bescherming en herstel van biodiversiteit, vooral in de context van het UNFCCC en het CBD van de VN ([15]). Aangezien overheidsfinanciering niet voldoende is, benadrukt het EESC het belang van het mobiliseren van investeringen uit de particuliere sector, onder meer door middel van financiële instrumenten, zoals koolstofkredieten, schuldenconversie ten behoeve van biodiversiteit en SDG-gerelateerde obligaties. Het EESC waarschuwt er echter voor dat de integriteit van deze instrumenten strikt moet worden gewaarborgd en dat met name voorstellen voor "biodiversiteitsmarkten" zorgvuldig moeten worden voorbereid. De EU zou zich in internationale fora, zoals de Internationale Conferentie inzake ontwikkelingsfinanciering (FfD). moeten inzetten voor de oprichting van een wereldwijde commissie om te zorgen voor de transparantie en integriteit van financiële instrumenten voor het behoud van de biodiversiteit.

3.2. Gezien het duidelijke verlies van biodiversiteit ten gevolge van klimaatverandering pleit het EESC voor de geleidelijke afschaffing van subsidies voor fossiele brandstoffen. Het is echter ook ingenomen met de vaststelling van "milieuschadelijke subsidies" en dringt aan op de verdere uitwerking en geplande geleidelijke afschaffing daarvan, om ervoor te zorgen dat investeringen in het kader van de groene en rechtvaardige transitie een nettowinst opleveren voor de biodiversiteit en het milieu.

3.3. Het EESC vraagt de Commissie de lidstaten ertoe aan te zetten dat zij geharmoniseerde, groene en duurzame belastingstelsels verder ontwikkelen, invoeren en toepassen op basis van het beginsel "de vervuiler betaalt" op een rechtvaardige, niet-regressieve manier ([16]). Dit principe moet ook gelden voor gemeenten en andere lokale of regionale autoriteiten; de resulterende fondsen kunnen worden bestemd voor de preventie van vervuiling.

([13]) Europees Economisch en Sociaal Comité — Bescherming van de democratie tegen desinformatie (PB C, C/2024/4052, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4052/oj).

([14]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Een blauwdruk voor een Europese Green en Social Deal, gebaseerd op een welzijnseconomie (PB C, C/2024/6879, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6879/oj), Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de duurzame economie die we nodig hebben (PB C 106 van 31.3.2020, blz. 1).

([15]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Klimaatfinanciering: een nieuw stappenplan om de hoge klimaatambities en de SDG's te realiseren (PB C, C/2024/6881, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6881/oj)

([16]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over een constructievere rol voor het maatschappelijk middenveld bij de uitvoering van milieuwetgeving (PB C 47 van 11.2.2020, blz. 50).

3.4. Het EESC heeft in diverse adviezen ([17]) onderstreept dat landbouwers, vissers en boseigenaren niet de kosten mogen dragen die gepaard gaan met de bescherming van de biodiversiteit. Het beschikbaar stellen van publieke waarden en goederen moet voor hen juist een aantrekkelijke kans vormen om inkomsten te genereren, bijv. door milieustimulansen te ontwikkelen. Het EESC heeft voorts de onderfinanciering van Natura 2000-maatregelen gehekeld en gepleit voor de oprichting van een Europees fonds voor biodiversiteit. Deze aanbevelingen moeten nu door de Commissie en de lidstaten worden opgevolgd.

3.5. Het EESC wijst erop dat overheidsgeld, met inbegrip van het meerjarig financieel kader (MFK), prioritair ingezet moet worden ten behoeve van het algemeen welzijn, en dringt aan op samenhang tussen alle beleidsterreinen (GLB, GVB, energie, vervoer, sociaal beleid enz.), financiering en subsidies die gevolgen hebben voor de bescherming en het herstel van de biodiversiteit. In dit verband dient het GLB voor de periode na 2027 volgens het EESC een stabiel beleidskader voor de lange termijn te bieden, gericht op duurzame voedselproductie en open strategische autonomie voor de EU, waarbij de diversiteit van gewassen en landbouwtypen in de EU en haar ecosystemen wordt beschermd ([18]).

4. Verbetering van de biodiversiteit en voor de natuur positieve klimaatmaatregelen: wat wel en wat niet te doen

4.1. Klimaatverandering is een van de belangrijkste oorzaken van biodiversiteitsverlies. Daarom zijn de meeste beleidsmaatregelen om de klimaatverandering tegen te gaan ook gunstig voor de biodiversiteit. Sommige technologische en digitale oplossingen voor klimaatmaatregelen kunnen echter schade toebrengen aan de biodiversiteit en het milieu (bv. AI, kernenergie, koolstofafvang en -vastlegging). De EU moet het voorzorgsbeginsel in acht nemen.

4.2. Met het oog op de biodiversiteit en voor de natuur positieve klimaatmaatregelen beveelt het EESC het volgende aan:

4.2.1. **Samenwerking** tussen wetenschappers op verschillende gebieden (voornamelijk biodiversiteit en klimaat), maar ook tussen beleidsmakers en belanghebbenden. Het EESC dringt aan op nieuwe workshops die mede worden gefinancierd door het intergouvernementeel platform voor wetenschap en beleid inzake biodiversiteit en ecosysteemdiensten (IPBES) en de Intergouvernementele Werkgroep inzake klimaatverandering (IPCC), om de internationale gemeenschap te helpen deze noodzakelijke samenwerking te bevorderen ([19]). Er wordt ook opgeroepen om in de Europese klimaatmissies (bv. klimaatadaptatie en klimaatneutrale steden) proefprojecten voor biodiversiteitsoplossingen met diverse belanghebbenden op te zetten.

4.2.2. **Integratie** van biodiversiteit in klimaatmaatregelen en vice versa. Het EESC roept de Commissie op om een geïntegreerd beleid voor klimaat en biodiversiteit uit te stippelen, zowel voor de EU als internationaal. Daartoe zijn **effectbeoordelingen** van klimaatoplossingen en biodiversiteitsmaatregelen nodig.

4.2.3. **Toezicht** op de uitvoering van de natuurrichtlijnen, de verordening inzake natuurherstel en de follow-up van de beloften die in het kader van het CBD van de VN zijn gedaan.

4.2.4. **Op de natuur en het ecosysteem gebaseerde oplossingen** die tegelijkertijd de klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit ([20]) aanpakken, zoals de bescherming van natuurlijke habitats, het herstel van ecosystemen, bossen en wetlands, duurzaam landbeheer en duurzame landbouwpraktijken, leveren ecosysteemdiensten. Tegelijk worden de uitstoot van broeikasgassen verminderd en de rechten en cultuur van de betrokken mensen, zoals lokale gemeenschappen en inheemse volkeren, geëerbiedigd.

4.2.5. Integratie van de **circulaire economie**, die een kader biedt voor transformatieve veranderingen in de richting van een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen en een welzijnsgerichte economie die binnen de grenzen van onze planeet functioneert. De milieu- en sociaal-economische voordelen van circulaire benaderingen kunnen succesfactoren worden bij de uitvoering van biodiversiteits- en klimaatbeleid.

([17]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende natuurherstel (COM(2022) 304 final — 2022/0195 (COD)) (PB C 140, 21.4.2023, blz. 46), Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – EU-biodiversiteitsstrategie voor 2030 – De natuur weer in ons leven brengen (COM(2020) 380 final) (PB C 429, 11.12.2020, blz. 259).

([18]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de bevordering van autonome en duurzame voedselproductie: strategieën voor het gemeenschappelijk landbouwbeleid na 2027 (PB C, C/2024/2099, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2099/oj).

([19]) Verslag van de workshop Biodiversity and Climate Change, IPBES & IPCC.

([20]) IUCN Global Standard for Nature-based Solutions: eerste editie, IUCN.

4.2.6. **Bewustmaking van het publiek en educatie** voor iedereen, en met name beleidsmakers, jongeren en bedrijven, over de verwevenheid van biodiversiteit, klimaatverandering, stabiliteit van ecosystemen en menselijk welzijn.

4.2.7. **Stimuleringsmechanismen** om milieuvriendelijke praktijken te bevorderen en activiteiten die schadelijk zijn voor de biodiversiteit en het milieu te ontmoedigen, moeten onder meer bestaan uit betalingsregelingen voor ecosysteemdiensten (bijv. aan boeren, bosbouwers en vissers), bijdragen van de natuur aan mensen ([21]) en milieucertificeringsprogramma's. Bovendien moet de invoering van een milieucompensatiesysteem op basis van duidelijke criteria als laatste redmiddel worden overwogen. Zo kunnen bouwprojecten die schadelijk zijn voor de natuur elders worden gecompenseerd. Ook valt te denken aan een gemeenschappelijke markt voor milieucompensatie.

4.2.8. **Internationale sociale en groene diplomatie** voor financiering en kennisdeling die gericht zijn op het Mondiale Zuiden en inheemse volkeren, moet de interne inspanningen van de EU aanvullen en de synergie vergroten tussen de COP's in het kader van het CBD van de VN, het UNFCCC en de UNCDD.

4.3. Het EESC stelt ook voor om een commissaris voor toekomstige generaties aan te wijzen die verantwoordelijk is voor het bevorderen van holistisch en systemisch denken op lange termijn, waarbij de nadruk wordt gelegd op welzijns- en biodiversiteitsindicatoren die verder gaan dan bbp-gegevens en deze geïntegreerd worden.

5. Bouwen aan een positief verhaal voor biodiversiteit door een brede participatie van het maatschappelijk middenveld

5.1. Het intergenerationele aspect van het biodiversiteits- en milieubeleid moet tot uiting komen in een duidelijke, betekenisvolle betrokkenheid van jongeren in alle stadia van de besluitvorming, vanaf het opstellen van de agenda en de redactie van wetgevingsvoorstellen tot de uitvoering, monitoring en follow-up ([22]), om te garanderen dat rekening wordt gehouden met de gevolgen van het beleid voor toekomstige generaties ([23]).

5.2. De inbreng van het maatschappelijk middenveld in de biodiversiteitsgovernance is van cruciaal belang om de biodiversiteitsdoelstellingen te halen en de behoeften en zorgen van alle sectoren, waaronder landbouw, bosbouw en visserij, te integreren. Het EESC stelt voor dat een en ander op lokaal, Europees, internationaal en horizontaal niveau als volgt vorm gegeven wordt:

5.2.1. Lokaal en nationaal

— De opname van biodiversiteit en ecologie in stelsels voor levenslang leren en nationaal onderwijs is van het grootste belang om een positieve houding ten opzichte van biodiversiteit op te bouwen ([24]). De lidstaten moeten zorgen voor toegang tot en bewustmakingsprogramma's over nationale parken en natuurgebieden om rentmeesterschap te bevorderen en mensen dichter bij de natuur brengen, met alle voordelen van dien. Educatieve programma's zoals georganiseerd door de IUCN en de EUROPARC-federatie moeten worden ondersteund ([25]).

— Organisatie van lokale workshops over biodiversiteit met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, lokale gemeenschappen, jongeren, inheemse volkeren, de academische wereld, de financiële sector en andere relevante sectoren zoals landbouw, bosbouw en visserij.

— Het faciliteren van participatieve besluitvormingsprocessen waarbij belanghebbenden worden betrokken bij de ontwikkeling, uitvoering en monitoring van lokale acties voor het behoud van de biodiversiteit.

— Ondersteuning van lokale initiatieven en op de gemeenschap gebaseerde natuurbehoudsprojecten die lokale gemeenschappen in staat stellen verantwoordelijkheid te nemen voor en rentmeesterschap te tonen over de inspanningen voor het behoud van biodiversiteit en nieuwe bedrijfsmodellen te testen voor het beschermen van biodiversiteit (bijv. ecotoerisme, biologische en regeneratieve landbouw, enz.).

([21]) Nature's Contributions to People (NCP), IPBES.
([22]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité "Naar een gestructureerde participatie van jongeren op het gebied van klimaat en duurzaamheid in het besluitvormingsproces van de EU" (PB C 429 van 11.12.2020, blz. 44).
([23]) EU-jongerentoets, Fit for Future Generations.
([24]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over empowerment van jongeren om via onderwijs duurzame ontwikkeling te verwezenlijken (PB C 100 van 16.3.2023, blz. 38).
([25]) EUROPARC Federation.

5.2.2. EU-niveau

— Versterking van de vertegenwoordiging van maatschappelijke organisaties en inheemse volkeren in de EU-beleidsvormingsprocessen op het gebied van biodiversiteit door effectieve deelname aan overlegmechanismen, adviesorganen en dialogen met belanghebbenden.

— Organiseren van workshops zoals vermeld in hoofdstuk 5 en systematiseren van partnerschappen met diverse belanghebbenden voor samenwerking tussen het maatschappelijk middenveld, overheidsinstanties, onderzoeksinstellingen en bedrijven om maatregelen voor de instandhouding van de biodiversiteit doeltreffend uit te voeren.

5.2.3. Internationaal

— Betere integratie van vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld in internationale fora voor biodiversiteitsgovernance, zoals, maar niet beperkt tot, de COP's in het kader van het CBD van de VN, het CMS van de VN ([26]), het UNFCCC en de UNCDD.

— Versterken van de rol van ngo's, organisaties van jongeren en inheemse volken en andere actoren uit het maatschappelijk middenveld bij het vormgeven van mondiaal biodiversiteitsbeleid en mondiale biodiversiteitsovereenkomsten, zoals het biodiversiteitsplan.

— Het faciliteren van kennisuitwisseling en samenwerking tussen maatschappelijke organisaties in verschillende landen en regio's om beste praktijken op het gebied van biodiversiteitsbehoud te bevorderen en workshops te organiseren die in hoofdstuk 5 worden beschreven en die hen omvatten.

5.2.4. Horizontale maatregelen

— De dialoog en samenwerking bevorderen tussen maatschappelijke organisaties, wetenschappers en sectoren zoals landbouw, bosbouw en visserij om wederzijds gunstige oplossingen te ontwikkelen.

— Ondersteunen van onderzoeks- en innovatie-initiatieven die duurzame praktijken en voor de natuur positieve oplossingen onderzoeken om een bestaan met billijke inkomens in deze sectoren te ondersteunen en tegelijkertijd de positieve gevolgen voor het klimaat te maximaliseren.

— De financiële steun en capaciteitsopbouw opvoeren voor het maatschappelijk middenveld en jongerenorganisaties die zich bezighouden met biodiversiteit, met inbegrip van organisaties die zich richten op de ondersteuning van duurzame landbouw, bosbouw en visserij en organisaties die in het algemeen belang geschillen over milieukwesties behandelen, met de nadruk op die in het Mondiale Zuiden.

— Consolideren van de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen ter bescherming van de biodiversiteit en zorgen voor een duidelijke betrokkenheid van de sociale partners.

5.3. Het EESC steunt voorts de oprichting van een permanente mondiale assemblee voor burgers, zoals voorgesteld door de ISWE Foundation en gesteund door de Verenigde Naties, waarvan de oprichting tijdens de Summit of The Future in september 2024 zal worden aangekondigd ([27]). Het EESC meent voorts dat een dergelijke assemblee zich moet buigen over de kwesties die in dit advies aan de orde worden gesteld. Er wordt echter op gewezen dat dit geen toereikende oplossing is om te zorgen voor een adequate vertegenwoordiging van belanghebbenden in de besluitvorming.

5.4. Het EESC steunt de correcte handhaving van de milieurechten in het kader van het Verdrag van Aarhus door de EU-lidstaten en de passende capaciteitsopbouw onder het maatschappelijk middenveld om ervoor te zorgen dat zij weten hoe zij deze kunnen gebruiken ([28]). Het staat ook achter de uitvoering van wettelijke trajecten om de natuur te beschermen, zoals natuurrechten en het recht op een gezond milieu, met begeleiding van maatschappelijke organisaties ([29]).

5.5. Een ruimere deelname van het maatschappelijk middenveld is de beste manier om de behoeften en zorgen van alle sectoren te integreren teneinde een positief verhaal voor biodiversiteit tot stand te brengen, onze doelstellingen op alle niveaus te halen en een "super wicked"-kwestie doeltreffend aan te pakken.

([26]) VN-Verdrag inzake de bescherming van trekkende wilde diersoorten.
([27]) Global and permanent citizens' assembly, UN Foundation.
([28]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 1367/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 6 september 2006 betreffende de toepassing van de bepalingen van het Verdrag van Aarhus betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden op de communautaire instellingen en organen (COM(2020) 642 final — 2020/0289 (COD)) (PB C 123 van 9.4.2021, blz. 66).
([29]) Studie *Naar een EU-Handvest van de grondrechten van de natuur*, EESC.

5.6. In dit verband en in overeenstemming met een recent verslag ([30]) van de VN-rapporteur voor milieuactivisten erkent het EESC de risico's voor hen en roept het de lidstaten op hun rechten te eerbiedigen, met inbegrip van maar niet beperkt tot de vrijheid van meningsuiting, vreedzame vergadering en vereniging, en de achterliggende oorzaken van biodiversiteitsverlies aan te pakken.

Brussel, 19 september 2024.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Oliver RÖPKE

([30]) *State repression of environmental protest and civil disobedience: a major threat to human rights and democracy*, door Michel Forst, speciaal VN-rapporteur voor Milieubeschermers, in het kader van het Verdrag van Aarhus.